

Hyvinvointilautakunnan lausunto asiassa Kutsupohjainen joukkoliikenne -selvitystyö ja jatkolinjaukset

Hyvinvointilautakunta 19.05.2026
158/02.08.01/2025

Kuntalehityslautakunta on pyytänyt hyvinvointilautakunnalta lausuntoa liitteenä olevasta (liite 2) kutsupohjaisen joukkoliikenteen käynnistämisen jatkolinjauksista.

Vuonna 2025 toteutettiin liikenne- ja viestintävirasto Traficomien liikkumisen ohjauksen valtionavustuksen avulla selvitys ”Kutsupohjaisen joukkoliikenteen mahdollisuudet maaseutumaisessa ympäristössä, pilotti Mäntsälä”. Työn aikana selvitettiin tapoja toteuttaa toimiva asiointiliikenne täydentämään Mäntsälän nykyistä joukkoliikennetarjontaa sekä sujuvoittamaan liikkumista kunnan kyläkeskusten ja kirkonkylän välillä.

Työn lopputuloksena syntyi palvelukonsepti, jonka pohjalta asiointiliikenne on tarkoitus käynnistää syksyllä 2026. Konsepti perustuu kaikille avoimeen kutsu- ja reittipohjaiseen asiointiliikenteeseen, jossa kyytiin nousu tapahtuu reitin varrelta, ja aikataulun salliessa myös reitiltä poiketen.

Liikennöinti aloitetaan Saaren ja Sälinkään alueilta, josta toimintaa voidaan laajentaa mahdollisuuksien mukaan. Liikennöinti toteutetaan nykyisillä päivähintaisilla noin 16 istumapaikan autoilla, jotka ovat olleet sivistys- ja hyvinvointipalveluiden käytössä esimerkiksi koulukuljetuksissa. Siten palvelun liikennöintiajat sijoittuvat päiväsaikaan koulukuljetusten välissä. Matkan hinta matkustajalle on kiinteä riippumatta matkan pituudesta, ja matkustaja maksaa matkan kuljettajalle käteisellä tai pankkikortilla.

Asiointiliikenteen käynnistämistä varten on tehtävä jatkolinjauksia, joita varten kuntakehityslautakunnan pyytää lausunnot asianomaisilta toimielimiltä asiointiliikenteen käynnistämiseksi.

Hyvinvointilautakunnan lausunto:

Hyvinvointilautakunta pitää kutsupohjaista asiointiliikennettä perusteltuna ja hyvinvointia sekä yhdenvertaisia liikkumismahdollisuuksia edistävänä ratkaisuna. Hyvinvointilautakunta toteaa, että kutsukyyti tukee erityisesti iäkkäiden, liikkumisrajoitteisten sekä haja-asutusalueilla asuvien kuntalaisten mahdollisuuksia asiointiin, palvelujen saavutettavuuteen ja yhteiskunnalliseen osallisuuteen. Palvelu edistää itsenäistä arkea ja tukee ennaltaehkäisevää hyvinvointityötä.

Kustannustehokkuus

Hyvinvointilautakunta pitää myönteisenä sitä, että kutsupohjainen liikenne toteutetaan kaikille avoimena palveluna ja että siinä hyödynnetään kunnan olemassa olevan sopimuksen mukaista kuljetuskalustoa päiväsaikaan. Tämä tukee kustannustehokasta palvelun järjestämistä.

Jatkokehittämisessä on kuitenkin huomioitava, rajaako tämä toteutusmuoto kutsupohjaisen asiointiliikenteen joustavaa käyttöä tai kehittämistä. On myös tarkasti seurattava, miten kouluautojen käyttö kutsuliikenteeseen vaikuttaa päiväkotien ja koulujen lasten ja oppilaiden liikkumiseen mm. kulttuurikasvatukseen toimintoihin, oppilasurheilutapahtumiin, lapsiparlamentin kokouksiin tai muihin tapahtumiin, joihin on kuljettu tällä samalla kalustolla.

Saavutettavuus ja esteettömyys

Hyvinvointilautakunta toteaa, että kutsupohjaisen liikenteen toteutuksessa tulee kiinnittää huomiota palvelun fyysiseen saavutettavuuteen ja esteettömyyteen, jotta palvelu soveltuu myös apuvälineitä käyttäville sekä saattajaa tarvitseville asiakkaille.

Palvelun helppokäyttöisyys ja viestinnän kohdentaminen ja saavutettavuus

Hyvinvointilautakunta korostaa, että palvelun käytön tulee olla mahdollisimman vaivatonta ja selkeää käyttäjän näkökulmasta. Aikataulujen ja reittiperiaatteiden ymmärrettävyys on keskeistä palvelun tosiasiallisen käytön kannalta.

Hyvinvointilautakunta painottaa, että kutsukyytiä koskevan viestinnän tulee olla selkeää, helposti ymmärrettävää ja eri kohderyhmät tavoittavaa. Ikääntyneiden osalta tulee varmistaa, että viestintä on riittävän konkreettista, toistuvaa ja heidän tavanomaisia viestintäkanaviaan hyödyntävää. Huomiota kannattaa kiinnittää myös maahanmuuttaja-taustaisten kuntalaisten tavoittamiseen selkokielisen ja tarvittaessa monikielisen viestinnän keinoin.

Vaikutusten seuranta ja arviointi

Lautakunta pitää tärkeänä, että palvelun toteutuksessa ja jatkokehittämisessä seurataan eri alueiden ja väestöryhmien yhdenvertaista mahdollisuutta hyödyntää kutsupohjaista liikennettä, erityisesti kyläalueiden näkökulmasta.

Hyvinvointilautakunta korostaa, että palvelun käynnistyessä on tärkeää seurata sekä käyttöä että hyvinvointivaikutuksia. Saatua seurantatietoa tulee hyödyntää palvelun arvioinnissa ja mahdollisessa jatkokehittämisessä.

Pitkän aikavälin kehittämismahdollisuudet

Hyvinvointilautakunta toteaa, että kutsupohjaisen liikenteen kehittämisessä on tärkeää huomioida sen yhteensovittamisen mahdollisuuksia sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä kulttuuri-, liikunta- ja kirjastopalveluiden asiointitarpeisiin. Palvelu voi osaltaan tukea erityisesti ennaltaehkäisevien ja matalan kynnyksen palvelujen saavutettavuutta ja siten edistää kuntalaisten hyvinvointia.

Hyvinvointilautakunta toteaa, että kutsupohjaisella liikenteellä voi pitkällä aikavälillä olla mahdollisuuksia täydentää kunnan liikkumisratkaisuja myös muiden väestöryhmien osalta. Jatkokehityksessä voidaan tarvittaessa tarkastella, miten palvelu osana laajempaa kokonaisuutta voisi tukea esimerkiksi lasten ja nuorten harrastamiseen liittyvää liikkumista, erityisesti kyläalueilta käsin. Mahdolliset kehittämissuunnat tulee arvioida erikseen palvelun vakiinnuttua sivistys- ja hyvinvointipalveluiden kanssa.

Lopuksi

Hyvinvointilautakunta puoltaa kutsupohjaisen joukkoliikenteen käynnistämistä esitettyjen jatkolinjausten mukaisesti ja pitää tärkeänä, että palvelun vaikutuksia kuntalaisten hyvinvointiin, osallisuuteen ja yhdenvertaisuuteen seurataan osana pilotointia ja jatkokehittämistä.

Valmistelija

Hyvinvointipäällikkö Katja Elo, sähköposti katja.elo(@)mantsala.fi

Esittelijä

Hyvinvointipäällikkö Elo Katja

Päätösehdotus

Hyvinvointilautakunta päättää antaa esittelytekstissä olevan lausunnon Kutsupohjainen joukkoliikenne -selvitystyön jatkolinjauksiin kuntakehityslautakunnalle.

Päätös

Liite 1. Kutsupohjaisen joukkoliikenteen mahdollisuudet maaseutumaisessa ympäristössä, Pilotti Mäntsälä

Liite 2. Kutsupohjaisen joukkoliikenteen käynnistämisen jatkolinjaukset